DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

26. juni 2008 *

I de forenede sager C-334/06 — C-336/06,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF indgivet af Verwaltungsgericht Chemnitz (Tyskland) ved afgørelser af 20., 17. og 31. juli 2006, indgået til Domstolen den 3. august 2006, i sagerne

Matthias Zerche (sag C-334/06),

Manfred Seuke (sag C-336/06)

mod

Landkreis Mittweida,

og

* Processprog: tysk.

Steffen Schubert (sag C-335/06)

mod

Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas (refererende dommer), og dommerne J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh og A. Arabadjiev,

generaladvokat: Y. Bot
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. september 2007,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Steffen Schubert ved Rechtsanwalt G. Zimmerman

— Manfred Seuke ved Rechtsanwalt Th. Rehm

— den tyske regering ved M. Lumma og C. Schulze-Bahr, som befuldmægtigede

— den portugisiske regering ved L. Fernandes og M. Ribes, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Braun og N. Yerrell, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. februar 2008,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i Rådets direktiv 91/439/EØF af 29. juli 1991 om kørekort

(EFT L 237, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003 (EUT L 284, s. 1, herefter »direktiv 91/439«).

2 Anmodningerne er indgivet under tre retssager mellem Matthias Zerche (sag C-334/06), henholdsvis Manfred Seuke (sag C-336/06) og Landkreis Mittweida samt Steffen Schubert og Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis vedrørende Forbundsrepublikken Tysklands nægtelse af at anerkende de kørekort, som Matthias Zerche, Manfred Seuke og Steffen Schubert har erhvervet i Den Tjekkiske Republik efter administrativ inddragelse af deres tyske kørekort på grund af indtagelse af alkohol.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Første betragtning til direktiv 91/439, hvorved Rådets første direktiv 80/1263/EØF af 4. december 1980 om indførelse af et EF-kørekort (EFT L 375, s. 1) blev ophævet pr. 1. juli 1996, har følgende ordlyd:

»Som led i den fælles transportpolitik og med henblik på at bidrage til at forbedre færdselssikkerheden på vejene samt for at øge bevægeligheden for personer, som bosætter sig i en anden medlemsstat end den, hvor de har bestået en køreprøve, er det ønskeligt, at der findes et nationalt kørekort efter en EF-model, som medlemsstaterne anerkender gensidigt, og som ikke skal ombyttes.«

4 I fjerde betragtning til samme direktiv hedder det:

»[A]f hensyn til færdselssikkerheden er det nødvendigt at fastsætte minimumskrav for udstedelse af kørekort.«

5 I sidste betragtning til direktiv 91/439 hedder det:

»[M]edlemsstaterne bør desuden ud fra hensynet til vejtrafikken og færdselssikkerheden kunne anvende de nationale forskrifter for inddragelse, suspension og annullation af kørekortet på indehaveren af et kørekort, som har erhvervet sin sædvanlige bopæl på deres område.«

6 Artikel 1 i direktiv 91/439 bestemmer:

»1. I overensstemmelse med dette direktiv indfører medlemsstaterne nationale kørekort, som svarer til den EF-model, der er afbildet i bilag I eller Ia. […]

2. De kørekort, som medlemsstaterne udsteder, anerkendes gensidigt.

3. Når indehaveren af et gyldigt kørekort erhverver sædvanlig bopæl i en anden medlemsstat end den, der har udstedt kørekortet, kan værtsmedlemsstaten lade

sine nationale bestemmelser med hensyn til gyldighedsperiode, lægekontrol og fiskale forhold finde anvendelse på den pågældende person og kan påføre kørekortet sådanne påtegninger, som er nødvendige af administrative hensyn.«

7 I henhold til artikel 7, stk. 1, i direktiv 91/439 er udstedelse af kørekort betinget af:

»a) at ansøgeren består en prøve til kontrol af færdigheder og adfærd samt en kundskabsprøve og opfylder de lægelige minimumskrav, jf. bilag II og III

b) at den pågældende har sædvanlig bopæl eller forelægger bevis for i mindst seks måneder at have været studerende i den medlemsstat, der udsteder kørekortet«.

8 Ifølge punkt 14 i bilag III til direktivet med overskriften »Mindstekrav med hensyn til fysisk og psykisk egnethed til at føre motorkøretøj« udgør indtagelse af alkohol en betydelig risiko for færdselssikkerheden, og på grund af problemets alvor må der udvises stor årvågenhed fra lægeside. I punkt 14.1, første afsnit, hedder det, at »[k]ørekort […] hverken [må] udstedes eller fornyes for aspiranter og førere, der er afhængige af alkohol, eller som ikke kan holde bilkørsel og indtagelse af alkohol adskilt«. Af punkt 14.1, andet afsnit, fremgår det, at »[k]ørekort kan udstedes eller fornyes for aspiranter og førere, der har været kroniske alkoholikere, efter en periode, hvori de beviseligt har været afholdende, såfremt der foreligger lægeerklæring og gennemføres regelmæssig lægekontrol«.

9 Af samme bilags punkt 5 fremgår det, at medlemsstaterne kan opstille strengere standarder for lægeundersøgelser end foreskrevet i dette bilag i forbindelse med udstedelse og fornyelse af kørekort.

10 Artikel 7, stk. 5, i direktiv 91/439 bestemmer:

»Ingen person må være indehaver af mere end ét kørekort udstedt af en medlemsstat.«

11 Direktivets artikel 8 bestemmer:

»[…]

2. Med forbehold af overholdelsen af territorialprincippet i straffelove og -bestemmelser kan bopælsmedlemsstaten på indehaveren af et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, anvende sine nationale bestemmelser vedrørende begrænsning, suspension, inddragelse eller annullation af førerretten og om nødvendigt med henblik herpå ombytte dette kørekort.

[…]

4. En medlemsstat kan for en person, der på dens område er omfattet af en af de foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 2, nægte at anerkende gyldigheden af ethvert kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat til denne person.

[…]«

12 Artikel 9, stk. 1, i direktiv 91/439 bestemmer, at der ved »sædvanlig bopæl« skal forstås »det sted, hvor en person sædvanligvis opholder sig, dvs. i mindst 185 dage inden for et kalenderår, som følge af sin personlige eller erhvervsmæssige tilknytning, eller når der er tale om en person uden erhvervsmæssig tilknytning, som følge af den personlige tilknytning, der viser, at der består en tæt forbindelse mellem personen og dennes bopælssted«.

13 Direktivets artikel 12, stk. 3, bestemmer:

»Medlemsstaterne bistår hinanden ved gennemførelsen af dette direktiv og udveksler om nødvendigt oplysninger om udstedte kørekort.«

National lovgivning

Lovgivningen om anerkendelse af kørekort udstedt af andre medlemsstater

14 § 28, stk. 1, 4 og 5, i bekendtgørelse om personers adgang til færdsel i trafikken (kørekortbekendtgørelse) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenver-

kehr (Fahrerlaubnisverordnung)) af 18. august 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214, herefter »FeV«) bestemmer:

»(1) Indehavere af et gyldigt EU- eller EØS-kørekort, som har sædvanlig bopæl i Tyskland, jf. § 7, stk. 1 og 2, har — jf. dog undtagelserne i stk. 2-4 — ret til at føre motordrevet køretøj her i landet i overensstemmelse med de ved kørekortet tillagte rettigheder. De krav, der er knyttet til udenlandske kørekort, skal også overholdes i Tyskland. Medmindre andet er bestemt, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse anvendelse på sådanne kørekort.

[…]

(4) Retten i medfør af stk. 1 gælder ikke for en indehaver af et EU- eller EØS-kørekort,

[…]

3. som i Tyskland har fået sit kørekort inddraget midlertidigt eller endeligt af en retsinstans eller umiddelbart eksigibelt eller uanfægteligt af en forvaltningsmyndighed, som det uanfægteligt er blevet nægtet at erhverve kørekort, eller hvis kørekort ikke er blevet inddraget alene af den grund, at den pågældende i mellemtiden selv har givet afkald herpå,

[…]

(5) Ret til at gøre brug af et EU- eller EØS-kørekort i Tyskland, efter at der er truffet en afgørelse som nævnt i stk. 4, nr. 3 og 4, meddeles efter ansøgning, såfremt der ikke længere er grundlag for inddragelse eller frakendelse. […]«

Lovgivningen om inddragelse af kørekort

15 I henhold til § 69 i den tyske straffelov (Strafgesetzbuch) træffer retten bestemmelse om, at den pågældendes kørekort skal inddrages, såfremt det fremgår af omstændighederne, at den anklagede er uegnet til at føre motorkøretøj. I henhold til samme lovs § 69a træffer retten samtidig med inddragelsen af førerretten bestemmelse om, at der inden for en periode ikke må udstedes nyt kørekort (frakendelsesperiode). Denne periode kan være på mellem seks måneder og fem år, og frakendelsen kan endog under visse omstændigheder gøres livsvarig.

16 I medfør af FeV's § 46, som gennemfører § 3 i den tyske færdselslov (Straßenverkehrsgesetz), skal kørekortmyndighederne inddrage den pågældendes kørekort, såfremt indehaveren af et kørekort viser sig at være uegnet til at føre motordrevet køretøj. I henhold til samme bestemmelses stk. 5 bortfalder førerretten ved inddragelsen. Såfremt der er tale om et udenlandsk kørekort, medfører inddragelse heraf, at retten til at føre motorkøretøj i Tyskland bortfalder.

Lovgivningen om egnethed til at føre motordrevet køretøj

17 FeV's § 11 med overskriften »Egnethed« bestemmer:

»(1) Personer, der ansøger om kørekort, skal opfylde de fornødne fysiske og psykiske krav. Disse krav er navnlig ikke opfyldt, såfremt der foreligger en sygdom eller et handicap i henhold til bilag 4 eller 5, der udelukker, at den pågældende er egnet eller betinget egnet til at føre motorkøretøj. […]

(2) Såfremt der fremkommer oplysninger, der rejser tvivl om den fysiske eller psykiske egnethed hos en person, der ansøger om kørekort, kan kørekortmyndighederne til brug for behandlingen af afgørelser om udstedelse eller fornyelse af kørekortet eller fastsættelse af begrænsninger eller vilkår kræve, at den pågældende fremlægger en lægeerklæring. […]

(3) Der kan med henblik på afklaring af tvivl om egnetheden i det i stk. 2 omhandlede øjemed kræves fremlagt en erklæring fra en officielt anerkendt institution vedrørende trafikegnethed (medicinsk-psykologisk erklæring), [herunder]

[…]

4. i tilfælde af grove eller gentagne overtrædelser af færdselslovgivningen eller i tilfælde af straffelovovertrædelser, der er forbundet med færdsel i trafikken eller med egnetheden til at føre motorkøretøj […]

eller

5. i tilfælde af fornyet erhvervelse af kørekort, såfremt

[…]

b. inddragelsen af kørekortet beroede på en af de i nr. 4 anførte grunde.

[…]

(8) Modsætter den pågældende sig at lade sig undersøge, eller fremlægger han ikke rettidigt den krævede erklæring for kørekortmyndighederne, kan disse ved afgørelsen lægge til grund, at den pågældende er uegnet til at føre motorkøretøj. […]«

18 § 13 FeV, der har overskriften »Afklaring af tvivl om egnethed i tilfælde af alkoholproblemer«, giver kørekortmyndighederne beføjelse til under visse omstændigheder at kræve fremlæggelse af en medicinsk-psykologisk erklæring som grundlag for afgørelser om udstedelse eller fornyelse af kørekort eller om fastsættelse af begrænsninger eller vilkår for førerretten. Dette gælder bl.a., når der ifølge en lægeerklæring eller på grundlag af visse faktiske omstændigheder er grund til at antage, at der foreligger et alkoholmisbrug, eller der er begået gentagne færdselslovovertrædelser i spirituspåvirket tilstand.

19 I henhold til FeV's § 20, stk. 1, finder bestemmelserne vedrørende førstegangsudstedelse af kørekort anvendelse i forbindelse med udstedelse af et nyt kørekort efter en inddragelse. Den kompetente myndighed kan i henhold til samme bestemmelses stk. 2 afstå fra at lade ansøgeren gennemføre de prøver og undersøgelser, som er forbundet med udstedelse af kørekort, hvis der ikke er grund til at antage, at den pågældende ikke længere er i besiddelse af de fornødne kundskaber og færdigheder, men en beslutning herom har i henhold til samme bestemmelses stk. 3 ikke indflydelse på forpligtelsen til at fremlægge en medicinsk-psykologisk erklæring som omhandlet i FeV's § 11, stk. 3, første afsnit, nr. 5.

Tvisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-334/06

20 Matthias Zerche var indehaver af et kørekort til flere køretøjskategorier, som var udstedt i Den Tyske Demokratiske Republik. Dette kørekort fik han fornyet den 31. august 1999 i form af et kodesikret kørekort i bankkortformat.

21 Ved en endelig dom af 10. januar 2003 blev Matthias Zerche ved Amtsgericht Hainichen idømt en bøde for at have ført et køretøj i spirituspåvirket tilstand den 28. november 2002. Matthias Zerche fik inddraget førerretten og sit kørekort, med forbud mod at få udstedt et nyt kørekort i en periode på 12 måneder, som udløb den 9. april 2004.

22 Den 10. februar 2004 ansøgte Matthias Zerche om et nyt kørekort til kategori B. Da han ikke kunne fremlægge en sagkyndig erklæring, der godtgjorde hans egnethed til at føre motorkøretøj, trak han til sidst sin ansøgning tilbage.

23 Den 4. marts 2005 fik Matthias Zerche udstedt et nyt kørekort til kategori B i Ostrov (Den Tjekkiske Republik). På dette kørekort er som indehaverens bopæl angivet Mittweida (Tyskland), den lokalitet, hvor Matthias Zerche har boet siden 18. januar 1996.

24 Landkreis Mittweida, som blev underrettet om udstedelsen af dette kørekort, pålagde ved skrivelse af 12. april 2005 Matthias Zerche at fremlægge en sagkyndig erklæring om sin egnethed til at føre motordrevet køretøj. Da dette påbud ikke blev efterkommet, blev Matthias Zerche ved en afgørelse truffet af Landkreis Mittweida den 19. juli 2005 frataget retten til at gøre brug af sit tjekkiske kørekort i Tyskland.

25 I en udtalelse af 21. juli 2005 oplyste det tjekkiske transportministerium, at Matthias Zerches tjekkiske kørekort er gyldigt. Han havde gennemgået en lægeundersøgelse i Den Tjekkiske Republik forud for udstedelsen af dette kørekort. I øvrigt havde han med sin underskrift på kørekortansøgningen bekræftet sin egnethed til at føre motorkøretøj. Der var imidlertid ikke blevet udfærdiget nogen sagkyndig medicinsk-psykologisk erklæring.

26 Efter at have klaget over afgørelsen af 19. juli 2005 om fratagelse af førerretten uden at få medhold i klagen, anlagde Matthias Zerche sag til prøvelse af denne afgørelse ved Verwaltungsgericht Chemnitz, som besluttede at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 1, stk. 2, sammenholdt med artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439] fortolkes således, at en medlemsstat for sit nationale område kan afvise at anerkende, at der er førerret på grundlag af et kørekort, som er udstedt i en anden medlemsstat, når [kørekortindehaveren] tidligere har været frakendt førerretten, eller denne har været suspenderet på andet grundlag [i den førstnævnte medlemsstat], hvis den midlertidige periode, hvorunder der ikke på ny kan gives førerret på det nationale område, der var blevet fastsat i forbindelse med denne [frakendelse eller suspension], var udløbet, før [det nye kørekort] blev udstedt i en anden medlemsstat, og hvis det på grund af objektive holdepunkter (ingen bopæl i den medlemsstat, der har

udstedt [det nye kørekort], og afslag på ansøgning om fornyet tildeling af førerret [i den førstnævnte medlemsstat]) må lægges til grund, at erhvervelsen af den udenlandske EU-førerret udelukkende har til formål at omgå de strenge materielle krav i forbindelse med proceduren for fornyet tildeling af førerretten [i den førstnævnte medlemsstat], navnlig [med hensyn til] den medicinsk-psykologiske undersøgelse?«

Sag C-335/06

27 Steffen Schubert havde siden 1982 været indehaver af et kørekort til flere køretøjskategorier, som var udstedt i Den Tyske Demokratiske Republik, og som han havde fået fornyet den 7. juli 1992.

28 Ved endelig kendelse af 23. maj 2002 blev Steffen Schubert ved Amtsgericht Marienberg idømt en bøde for at have ført et køretøj i spirituspåvirket tilstand. Steffen Schubert fik inddraget førerretten og sit kørekort, med forbud mod at få udstedt et nyt kørekort i en periode på 20 måneder, som udløb den 22. januar 2004.

29 Den 21. oktober 2003 ansøgte Steffen Schubert om at få udstedt et nyt kørekort. Da han ikke kunne fremlægge en sagkyndig erklæring, der godtgjorde hans egnethed til at føre motorkøretøj, trak han imidlertid sin ansøgning tilbage den 6. september 2004.

30 Den 31. januar 2005 fik Steffen Schubert udstedt et nyt kørekort til kategori B i Sokolov (Den Tjekkiske Republik). På dette kørekort, er som indehaverens bopæl

angivet Olbernhau (Tyskland), den lokalitet, hvor Steffen Schubert har boet siden den 1. oktober 1998.

31 Efter en almindelig færdselskontrol i Olbernhau den 26. april 2005 pålagde Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis ved skrivelse af 3. maj 2005 Steffen Schubert at fremlægge en sagkyndig erklæring om sin egnethed til at føre motordrevet køretøj. Da dette påbud ikke blev efterkommet, blev Steffen Schubert ved afgørelse truffet af Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis den 9. august 2005 frataget retten til at gøre brug af sit tjekkiske kørekort i Tyskland.

32 Efter at have klaget over denne afgørelse uden at få medhold, anlagde Steffen Schubert sag ved Verwaltungsgericht Chemnitz, som besluttede at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan en medlemsstat i overensstemmelse med artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439] kræve, at indehaveren af et kørekort, der er udstedt i en anden medlemsstat, indgiver ansøgning til [myndighederne i den førstnævnte medlemsstat] om anerkendelse af retten til at gøre brug af denne førerret på [dennes] område, når [kørekortindehaveren] tidligere har været frakendt førerretten i den førstnævnte medlemsstat, eller denne ret har været suspenderet på andet grundlag?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende: Skal artikel 1, stk. 2, sammenholdt med artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439] fortolkes således, at en medlemsstat for sit nationale område kan afvise at anerkende, at der er førerret på grundlag af et kørekort, som er udstedt i en anden medlemsstat, når [kørekortindehaveren] tidligere har været frakendt førerretten, eller denne har været suspenderet på andet grundlag [i den førstnævnte medlemsstat], hvis den midlertidige periode, hvorunder der ikke på ny kan gives førerret på det nationale område, der var blevet fastsat i forbindelse med denne [frakendelse eller suspension], var udløbet, før [det nye kørekort] blev udstedt i en anden medlemsstat, og hvis det

på grund af objektive holdepunkter (ingen bopæl i den medlemsstat, der har udstedt [det nye kørekort], og afslag på ansøgning om fornyet tildeling af førerret [i den førstnævnte medlemsstat]) må lægges til grund, at erhvervelsen af den udenlandske EU-førerret udelukkende har til formål at omgå de strenge materielle krav i forbindelse med proceduren for fornyet tildeling af førerretten [i den førstnævnte medlemsstat], navnlig [med hensyn til] den medicinsk-psykologiske undersøgelse?«

Sag C-336/06

33 Manfred Seuke var indehaver af et kørekort til kategori 3 efter den tidligere ordning.

34 Ved en eksigibel strafferetlig afgørelse af 4. september 2003 blev Manfred Seuke ved Amtsgericht Amberg idømt en bøde for at have ført et køretøj i spirituspåvirket tilstand. Manfred Seuke fik ligeledes inddraget førerretten og sit kørekort, med forbud mod at få udstedt et nyt kørekort før udløbet af en frist på ti måneder.

35 Efter at Manfred Seuke havde ansøgt om at få udstedt et nyt kørekort, anmodede den kompetente myndighed ham den 15. marts 2004 om at fremlægge en sagkyndig medicinsk-psykologisk erklæring, som attesterede hans egnethed til at føre motorkøretøj. Manfred Seuke efterkom ikke dette krav, og hans ansøgning blev afslået ved afgørelse af 27. juli 2004.

36 Den 5. november 2004, hvor den af Amtsgericht Amberg fastsatte frist med forbud mod at få udstedt et nyt kørekort var udløbet, fik Manfred Seuke, som ifølge forelæggelseskendelsen beviseligt har boet uafbrudt i Tyskland siden den 19. august 1980, udstedt et nyt kørekort til kategori B i Ostrov (Den Tjekkiske Republik).

37 Landkreis Mittweida, som blev underrettet om udstedelsen af dette kørekort, pålagde den 28. november 2005 Manfred Seuke at fremlægge en sagkyndig erklæring om sin egnethed til at føre motordrevet køretøj. Da dette påbud ikke blev efterkommet, blev Manfred Seuke ved afgørelse truffet af Landkreis Mittweida den 22. marts 2006 frataget retten til at gøre brug af sit tjekkiske kørekort i Tyskland.

38 Efter at have klaget over denne afgørelse uden at få medhold, anlagde Manfred Seuke sag ved Verwaltungsgericht Chemnitz, som besluttede at udsætte sagen og at forelægge Domstolen to præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan en medlemsstat i overensstemmelse med artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439] kræve, at indehaveren af et kørekort, der er udstedt i en anden medlemsstat, indgiver ansøgning til [myndighederne i den førstnævnte medlemsstat] om anerkendelse af retten til at gøre brug af denne førerret på [dennes] område, når [kørekortindehaveren] tidligere har været frakendt førerretten i den førstnævnte medlemsstat, eller denne ret har været suspenderet på andet grundlag?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende: Skal artikel 1, stk. 2, sammenholdt med artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv [91/439] fortolkes således, at en medlemsstat for sit nationale område kan afvise at anerkende, at der er førerret på grundlag af et kørekort, som er udstedt i en anden medlemsstat, når [kørekortindehaveren] tidligere har været frakendt førerretten, eller denne har været suspenderet på andet grundlag [i den førstnævnte medlemsstat], hvis den midlertidige periode, hvorunder der ikke på ny kan gives førerret på det nationale område, der var blevet fastsat i forbindelse med denne [frakendelse eller suspension], var udløbet, før [det nye kørekort] blev udstedt i en anden medlemsstat, og hvis det på grund af objektive holdepunkter (ingen bopæl i den medlemsstat, der har udstedt [det nye kørekort], og afslag på ansøgning om fornyet tildeling af førerret [i den førstnævnte medlemsstat]) må lægges til grund, at erhvervelsen af den udenlandske EU-førerret udelukkende har til formål at omgå de strenge materielle krav i forbindelse med proceduren for fornyet tildeling af førerretten [i den

førstnævnte medlemsstat], navnlig [med hensyn til] den medicinsk-psykologiske undersøgelse?«

Retsforhandlingerne for Domstolen

39 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 10. oktober 2006 er sagerne C-334/06, C-335/06 og C-336/06 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen.

40 Ved en række skriftlige spørgsmål, som blev tilstillet den tjekkiske regering den 1. august 2007, har Domstolen udbedt sig oplysninger fra denne vedrørende dels lovgivningen i Den Tjekkiske Republik om kontrol af betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 91/439 og muligheden for at udstede et kørekort med angivelse af en bopæl for indehaveren, der er beliggende i en anden medlemsstat, dels de kriterier, der finder anvendelse med henblik på at afgøre, om en person har bopæl i denne medlemsstat, og hvorvidt der foretages kontrol af, om der er tale om den reelle bopæl.

41 Ved telefax modtaget på Domstolens Justitskontor den 31. august 2007 besvarede den tjekkiske regering de nævnte spørgsmål med, at betingelsen vedrørende sædvanlig bopæl, således som den er fastsat i direktiv 91/439, først blev indført i tjekkisk ret med virkning fra den 1. juli 2006. Forud for denne dato kunne der i henhold til tjekkisk lovgivning udstedes en tilladelse til at føre motorkøretøj til personer, der ikke havde fast eller midlertidig bopæl på Den Tjekkiske Republiks område.

Om de præjudicielle spørgsmål

42 Det bemærkes indledningsvis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 234 EF, tilkommer denne at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den. Det skal endvidere bemærkes, at det påhviler Domstolen at fortolke alle de bestemmelser i fællesskabsretten, som de nationale retter skal anvende for at træffe afgørelse i de for dem verserende tvister, også selv om disse bestemmelser ikke udtrykkeligt er omtalt i de præjudicielle spørgsmål, der forelægges Domstolen (dom af 18.3.1993, sag C-280/91, Viessmann, Sml. I, s. 971, præmis 17, af 11.12.1997, sag C-42/96, Immobiliare SIF, Sml. I, s. 7089, præmis 28, og af 8.3.2007, sag C-45/06, Campina, Sml. I, s. 2089, præmis 30 og 31).

43 I det foreliggende tilfælde skal der, henset til de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for hovedsagerne, samt indholdet af de indlæg, som er indgivet til Domstolen, ved gennemgangen af de rejste spørgsmål tages hensyn til artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 91/439. Med henblik på at der gives et hensigtsmæssigt svar på de præjudicielle spørgsmål, der er så fuldstændigt som muligt, skal spørgsmålenes rækkevidde derfor udvides overensstemmende hermed, for så vidt som den forelæggende ret har undladt at gøre det.

44 Med spørgsmålet i sag C-334/06 og det andet spørgsmål i sag C-335/06 og sag C-336/06 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 2, artikel 7, stk. 1, litra a) og b), samt artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstat (værtsmedlemsstaten) på sit område nægter at anerkende en førerret, der følger af et kørekort, der er blevet udstedt af en anden medlemsstat (udstedelsesmedlemsstaten) til en person, og dermed gyldigheden af dette kørekort, når denne person, som i den førstnævnte medlemsstat tidligere har fået inddraget et tidligere udstedt kørekort på grund af kørsel i spiritus-påvirket tilstand, når denne person har erhvervet det nævnte nye kørekort på et tidspunkt, der ligger uden for en periode med forbud mod at få udstedt et nyt kørekort, men under tilsidesættelse af bopælskravet eller de egnethedsbetingelser, som kræves

opfyldt i værtsmedlemsstaten i denne henseende med henblik på at opretholde trafiksikkerheden.

45 Disse spørgsmål skal gennemgås sammen med det første spørgsmål i sag C-335/06 og sag C-336/06, hvormed det nærmere bestemt søges afklaret, om en værtsmedlemsstat kan kræve af en indehaver af et nyt kørekort udstedt af en anden medlemsstat, at han, før han gør brug af dette, ansøger om anerkendelse af retten til at gøre brug af dette kørekort i værtsmedlemsstaten, når det kørekort, som han tidligere rådede over, er blevet inddraget eller annulleret i sidstnævnte medlemsstat.

46 Det fremgår af første betragtning til direktiv 91/439, at det almindelige princip om gensidig anerkendelse af kørekort udstedt af medlemsstaterne, som er fastslået i dette direktivs artikel 1, stk. 2, er fastsat bl.a. med henblik på at øge bevægeligheden for personer, som bosætter sig i en anden medlemsstat end den, hvor de har bestået en køreprøve (dom af 29.4.2004, sag C-476/01, Kapper, Sml. I, s. 5205, præmis 71).

47 Efter fast retspraksis følger det af nævnte artikel 1, stk. 2, at de kørekort, som medlemsstaterne udsteder, uden nogen formaliteter skal anerkendes gensidigt. Denne bestemmelse pålægger medlemsstaterne en klar og præcis forpligtelse, der ikke giver dem noget skøn med hensyn til, hvilke foranstaltninger der skal vedtages for at overholde den (jf. i denne retning dom af 29.10.1998, sag C-230/97, Awoyemi, Sml. I, s. 6781, præmis 41 og 43, af 10.7.2003, sag C-246/00, Kommissionen mod Nederlandene, Sml. I, s. 7485, præmis 60 og 61, Kapper-dommen, præmis 45, samt kendelse af 6.4.2006, sag C-227/05, Halbritter, præmis 25, og af 28.9.2006, sag C-340/05, Kremer, præmis 27).

48 Det følger heraf, at værtsmedlemsstaten ikke kan kræve nogen formaliteter gennemført forud for anerkendelsen af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat.

Det er således i strid med nævnte princip om gensidig anerkendelse at forlange af en indehaver af et kørekort udstedt i en medlemsstat, at han skal ansøge om anerkendelse af dette kørekort i en anden medlemsstat (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Nederlandene, præmis 60 ff.).

49 Det påhviler udstedelsesmedlemsstaten at kontrollere, om minimumsbetingelserne i henhold til fællesskabsretten er opfyldt, herunder betingelserne vedrørende bopæl og egnetheden til at føre motorkøretøj, og dermed om det er begrundet at udstede et kørekort — i givet fald et nyt kørekort.

50 Når myndighederne i en medlemsstat har udstedt et kørekort i overensstemmelse med artikel 1, stk. 1, i direktiv 91/439, har de øvrige medlemsstater derfor ikke ret til at kontrollere, om betingelserne for udstedelse i henhold til direktivet er overholdt (jf. i denne retning Halbritter-kendelsen, præmis 34, og Kremer-kendelsen, præmis 27). Selve det at være i besiddelse af et kørekort, der er udstedt af en medlemsstat, må således anses for bevis for, at indehaveren på udstedelsestidspunktet opfyldte de nævnte betingelser (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Nederlandene, præmis 75, kendelse af 11.12.2003, sag C-408/02, Da Silva Carvalho, præmis 21, samt Kapper-dommen, præmis 46). Den omstændighed, at en medlemsstat i henhold til punkt 5 i bilag III til nævnte direktiv i forbindelse med enhver udstedelse af et kørekort kan kræve en strengere lægeundersøgelse end dem, der er anført i nævnte bilag, har således ikke indflydelse på denne medlemsstats forpligtelse til at anerkende kørekort udstedt af de øvrige medlemsstater i overensstemmelse med samme direktiv.

51 Heraf følger for det første, at en værtsmedlemsstat, som stiller strengere nationale betingelser for udstedelsen af et kørekort, herunder når et tidligere kørekort er blevet inddraget, ikke kan nægte at anerkende et kørekort, som efterfølgende er blevet udstedt af en anden medlemsstat, udelukkende med den begrundelse, at indehaveren af dette nye kørekort har erhvervet det i henhold til en national lovgivning, som ikke stiller de samme krav, som der stilles i værtsmedlemsstaten.

52 For det andet er princippet om gensidig anerkendelse til hinder for, at en værtsmedlemsstat nægter at anerkende et kørekort udstedt af en anden medlemsstat med den begrundelse, at indehaveren af dette kørekort ifølge oplysninger, der hidrører fra værtsmedlemsstaten, på tidspunktet for dets udstedelse ikke opfyldte betingelserne for erhvervelsen (jf. i denne retning Da Silva Carvalho-kendelsen, præmis 22, og Kapper-dommen, præmis 47).

53 Eftersom det i medfør af direktiv 91/439 er den udstedende medlemsstats enekompetence at sikre, at kørekort udstedes under overholdelse af betingelserne i henhold til direktivet, tilkommer det alene denne medlemsstat at træffe de nødvendige foranstaltninger i relation til kørekort, hvor det efterfølgende viser sig, at indehaveren ikke opfylder disse betingelser (jf. i denne retning Da Silva Carvalho-kendelsen, præmis 23, og Kapper-dommen, præmis 48).

54 Når en medlemsstat har rimelig grund til at betvivle lovligheden af et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, påhviler det den at oplyse denne medlemsstat herom inden for rammerne af den procedure for gensidig bistand og informationsudveksling, som er indført ved artikel 12, stk. 3, i direktiv 91/439. I tilfælde af, at udstedelsesstaten ikke træffer de nødvendige foranstaltninger, kan værtsmedlemsstaten indlede proceduren efter artikel 227 EF over for denne og ved Domstolen nedlægge påstand om, at det fastslås, at staten har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktiv 91/439 (jf. i denne retning Da Silva Carvalho-kendelsen, præmis 23, og Kapper-dommen, præmis 48).

55 Ganske vist kan medlemsstaterne ud fra hensynet til færdselssikkerheden — således som det fremgår af sidste betragtning til direktiv 91/439 — i henhold til direktivets artikel 8, stk. 2 og 4, under visse omstændigheder anvende de nationale forskrifter for begrænsning, inddragelse, suspension og annullation af kørekortet på indehaveren af et kørekort, som har sin sædvanlige bopæl på deres område.

56 Det bemærkes imidlertid for det første, at denne mulighed, således som den følger af artikel 8, stk. 2, i direktiv 91/439, kun kan udøves på grundlag af adfærd fra den pågældendes side, som er efterfølgende i forhold til erhvervelsen af det kørekort, som er udstedt i en anden medlemsstat (jf. i denne retning Halbritter-kendelsen, præmis 38, og Kremer-kendelsen, præmis 35).

57 For det andet udgør artikel 8, stk. 4, første afsnit, i direktiv 91/439, som tillader en medlemsstat at nægte at anerkende gyldigheden af ethvert kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, såfremt indehaveren på den første medlemsstats område er omfattet af en foranstaltning. der begrænser, suspenderer, inddrager eller annullerer førerretten, en undtagelse til det almindelige princip om gensidig anerkendelse af kørekort, og bestemmelsen skal derfor fortolkes snævert (jf. i denne retning Kapperdommen, præmis 70 og 72, samt Halbritter-kendelsen, præmis 35, og Kremer-kendelsen, præmis 28).

58 I denne henseende skal det indledningsvis fremhæves, at uanset at en medlemsstat i henhold til denne bestemmelse på visse betingelser kan nægte at anerkende gyldigheden af et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, indebærer dette dog ikke, i modsætning til hvad den tyske regering har gjort gældende, at førstnævnte medlemsstat kan gøre retten til at gøre brug af et kørekort, der er udstedt af sidstnævnte medlemsstat, betinget af en forudgående positiv tilladelse (jf. i denne retning Kremer-kendelsen, præmis 37).

59 Eftersom en medlemsstats udstedelse af et kørekort skal ske under overholdelse af de minimumsbetingelser, som er fastsat i direktiv 91/439, herunder dem, der er nævnt i direktivets bilag III, vedrørende egnetheden til at føre motorkøretøj, ville en fortolkning af direktivets artikel 8, stk. 4, første afsnit, hvorefter enhver, der har været indehaver af et kørekort, som er blevet inddraget eller annulleret i en medlemsstat, i almindelighed kan blive pålagt at rette henvendelse til denne medlemsstats kompetente myndigheder med henblik på at opnå tilladelse til at gøre brug af den førerret, der følger af det kørekort, som efterfølgende er udstedt i en anden medlemsstat, være i strid med forpligtelsen til gensidig anerkendelse uden nogen formaliteter.

60 En medlemsstat kan heller ikke med henvisning til nævnte bestemmelse på ubestemt tid nægte at anerkende gyldigheden af ethvert kørekort, som en anden medlemsstat efterfølgende måtte udstede til en person, der på den første stats område er omfattet af en foranstaltning, som inddrager eller annullerer et kørekort, der er udstedt af denne stat (jf. i denne retning Kapper-dommen, præmis 76, samt Halbritter-kendelsen, præmis 27, og Kremer-kendelsen, præmis 29). At give en medlemsstat ret til på grundlag af dens nationale bestemmelser på ubestemt tid at modsætte sig anerkendelse af et kørekort, der er udstedt af en anden medlemsstat, ville være ensbetydende med, at princippet om gensidig anerkendelse af kørekort, der udgør hjørnestenen i den ordning, som er indført ved direktiv 91/439, ikke længere vil bestå (Kapper-dommen, præmis 77, samt Halbritter-kendelsen, præmis 28, og Kremer-kendelsen, præmis 30).

61 Domstolen har mere specifikt i præmis 38 i Kremer-kendelsen fastslået, at artikel 1, stk. 2, sammenholdt med artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439, i den situation, hvor en person på en medlemsstats område har været omfattet af en foranstaltning, som inddrager eller annullerer et kørekort, uden at der samtidig hermed træffes bestemmelse om en periode, hvor der ikke kan ansøges om et nyt kørekort, er til hinder for, at denne medlemsstat nægter på sit område at anerkende den førerret, der følger af et kørekort, som efterfølgende er udstedt i en anden medlemsstat, og følgelig gyldigheden af dette kørekort, så længe indehaveren af dette ikke har opfyldt de betingelser, der stilles i den førstnævnte medlemsstat for at udstede et nyt kørekort efter inddragelsen, herunder en undersøgelse af egnetheden til at føre motorkøretøj, som godtgør, at de omstændigheder, som begrundede inddragelsen, ikke længere foreligger.

62 Derimod fremgår det af det foregående, at bestemmelserne i artikel 1, stk. 2, og artikel 8, stk. 4, i direktiv 91/439 ikke er til hinder for, at en medlemsstat over for en person, som på denne medlemsstats område har været omfattet af en foranstaltning, hvorved den pågældendes kørekort er blevet inddraget, og der samtidig er truffet bestemmelse om en nærmere bestemt periode, hvor der ikke kan ansøges om nyt kørekort, nægter at anerkende et nyt kørekort udstedt af en anden medlemsstat under denne nævnte periode.

63 Artikel 8, stk. 2, i direktiv 91/439 tillader ganske vist ikke den medlemsstat, hvor den pågældende har sin sædvanlige bopæl, at nægte at anerkende et kørekort, som er

udstedt af en anden medlemsstat, udelukkende fordi indehaveren af dette kørekort tidligere har fået inddraget et tidligere kørekort i bopælsmedlemsstaten, men denne bestemmelse tillader ikke desto mindre, således som der er henvist til i denne doms præmis 58 og 59, denne medlemsstat, med forbehold af overholdelsen af territorialprincippet i straffelove og andre strafsanktionerede bestemmelser, at begrænse, suspendere, inddrage eller annullere det nye kørekort, hvis den pågældendes adfærd efter udstedelsen af det nye kørekort begrunder dette i henhold til værtsmedlemsstatens lovgivning.

64 Med henblik på at besvare de spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, skal det herefter særligt undersøges, hvorledes det ovenfor omtalte princip om gensidig anerkendelse skal anvendes, når det er fastslået, at det nye kørekort et udstedt under tilsidesættelse af bopælskravet i henhold til direktiv 91/439.

65 I denne henseende fremgår det af fjerde betragtning til dette direktiv, at der blandt de betingelser, som er fastsat af hensyn til færdselssikkerheden, indgår de betingelser, der er fastsat i artikel 7, stk. 1, litra a) og b), i nævnte direktiv, som gør udstedelse af kørekort betinget af krav vedrørende egnethed til at føre motorkøretøj og vedrørende bopæl.

66 Som Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har anført i sit indlæg, bidrager bopælskravet navnlig til bekæmpelsen af »kørekortsturisme« i fraværet af en fuldstændig harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende udstedelse af kørekort. I øvrigt er dette krav, som anført af generaladvokaten i punkt 78 i forslaget til afgørelse, nødvendigt for, at det kan kontrolleres, at kravet om egnethed til at føre motorkøretøj overholdes.

67 Artikel 7, stk. 5, i direktiv 91/439, hvorefter ingen person må være indehaver af mere end ét kørekort udstedt af en medlemsstat, fastslår således enhedsprincippet

for kørekorts vedkommende. Som en forudgående betingelse, der gør det muligt at kontrollere, om en ansøger opfylder de øvrige betingelser i henhold til direktivet, har bopælskravet, som udpeger udstedelsesmedlemsstaten, derfor en særlig betydning i forhold til de øvrige betingelser i henhold til direktivet.

68 Følgelig ville det kunne være til skade for færdselssikkerheden, hvis bopælskravet ikke blev overholdt for en persons vedkommende, der har været omfattet af en foranstaltning i form af begrænsning, suspension, inddragelse eller annullation af førerretten som omhandlet i artikel 8, stk. 4, i direktiv 91/439.

69 Heraf følger, at i tilfælde, hvor det, ikke på grundlag af oplysninger, der hidrører fra værtsmedlemsstaten, men på grundlag af påtegninger på selve kørekortet eller andre uanfægtelige oplysninger, der hidrører fra udstedelsesmedlemsstaten, kan fastslås, at bopælskravet i henhold til artikel 7, stk. 1, litra b), i direktiv 91/439 ikke var opfyldt ved udstedelsen af dette kørekort, kan en værtsmedlemsstat, på hvis område indehaveren at dette kørekort har været omfattet af en foranstaltning, hvorved et tidligere kørekort er blevet inddraget, nægte at anerkende den førerret, der følger af det kørekort, som er blevet udstedt af en anden medlemsstat på et senere tidspunkt, som ligger uden for en periode med forbud mod at ansøge om et nyt kørekort.

70 På ovenstående baggrund skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 2, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 2 og 4, i direktiv 91/439 skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstat under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagerne, på sit område nægter at anerkende den førerret, der følger af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat på et senere tidspunkt, der ligger uden for en periode med forbud mod at ansøge om et nyt kørekort, som er fastsat for den pågældende persons vedkommende, og dermed gyldigheden af dette kørekort, så længe dets indehaver ikke har opfyldt betingelserne i den førstnævnte medlemsstats lovgivning for udstedelse af et nyt kørekort efter en inddragelse af et tidligere udstedt kørekort, herunder en undersøgelse af egnetheden til at føre motorkøretøj, hvorved det attesteres, at de omstændigheder, der begrundede inddragelsen, ikke længere

foreligger. Under de samme omstændigheder er nævnte bestemmelser ikke til hinder for, at en medlemsstat på sit område nægter at anerkende den førerret, der følger af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat på et senere tidspunkt, hvis det på grundlag af angivelser på selve kørekortet eller andre uanfægtelige oplysninger, der hidrører fra udstedelsesmedlemsstaten, står fast, at indehaveren, som på den førstnævnte medlemsstats område har været omfattet af en foranstaltning, hvorved et tidligere udstedt kørekort er blevet inddraget, ikke havde sædvanlig bopæl på udstedelsesmedlemsstatens område på det tidspunkt, hvor kørekortet blev udstedt.

Sagsomkostningerne

71 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 2, artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 2 og 4, i Rådets direktiv 91/439/EØF af 29. juli 1991 om kørekort, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003 af 29. september 2003, skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en medlemsstat under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagerne, på sit område nægter at anerkende den førerret, der følger af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat på et senere tidspunkt, der ligger uden for en periode med forbud mod at ansøge om et nyt kørekort, som er fastsat for den pågældende persons vedkommende, og dermed gyldigheden af dette kørekort, så længe dets indehaver ikke har opfyldt

betingelserne i den førstnævnte medlemsstats lovgivning for udstedelse af et nyt kørekort efter en inddragelse af et tidligere udstedt kørekort, herunder en undersøgelse af egnetheden til at føre motorkøretøj, hvorved det attesteres, at de omstændigheder, der begrundede inddragelsen, ikke længere foreligger.

Under de samme omstændigheder er nævnte bestemmelser ikke til hinder for, at en medlemsstat på sit område nægter at anerkende den førerret, der følger af et kørekort, som er udstedt af en anden medlemsstat på et senere tidspunkt, hvis det på grundlag af angivelser på selve kørekortet eller andre uanfægtelige oplysninger, der hidrører fra udstedelsesmedlemsstaten, står fast, at indehaveren, som på den førstnævnte medlemsstats område har været omfattet af en foranstaltning, hvorved et tidligere udstedt kørekort er blevet inddraget, ikke havde sædvanlig bopæl på udstedelsesmedlemsstatens område på det tidspunkt, hvor kørekortet blev udstedt.

Underskrifter